УДК 613.7:316.728-053.6

ТУРИСТСЬКО-КРАЄЗНАВЧА РОБОТА ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ У СТАРШИХ ПІДЛІТКІВ ЦІННІСНОГО СТАВЛЕННЯ ДО ВЛАСНОГО ЗДОРОВ'Я

Галенко Т.П., аспірант

Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет ім. Г. Сковороди

У статті на основі аналізу і узагальнення літературних джерел розкрито, що для формування ціннісного ставлення до власного здоров'я у старших підлітків як одну з форм можна застосовувати туристсько-краєзнавчу роботу.

Ключові слова: здоровий спосіб життя, старший підліток, ціннісне ставлення до власного здоров'я .

Галенко Т.П. ТУРИСТСКО-КРАЕВЕДЧЕСКАЯ РАБОТА КАК СРЕДСТВО ФОРМИРОВАНИЯ У СТАРШИХ ПОДРОСТКОВ ЦЕННОСТНОГО ОТНОШЕНИЯ К СОБСТВЕННОМУ ЗДОРОВЬЮ / Переяслав-Хмельницкий государственный педагогический университет им. Г. Сковороды, Украина.

В статье на основе анализа и обобщения литературных источников раскрыто, что для формирования ценностного отношения к собственному здоровью у старших подростков как одну из формы можно применять туристсько-краеведческую работу.

Ключевые слова: здоровый образ жизни, старший подросток, ценностное отношение к собственному здоровью.

Galenko T.P. TOURIST-REGIONAL WORK AS FORMING MEAN FOR THE SENIOR TEENAGERS OF THE VALUED ATTITUDE TOWARD AN OWN HEALTH / Pereyaslav-Khmelnitsky state pedagogical university of the name of H. Skovorodi, Ukraine.

In the article it is exposed on the basis of analysis and generalization of literary sources, that for forming of the valued attitude toward an own health for senior teenagers, as one of form it is possible to apply ткристсько-краеведенческую work.

Key words: healthy way of life; senior teenager; valued attitude toward an own health.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ. АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Сьогодення відзначається тим, що суспільство ставить перед собою мету вирішення проблеми формування у старших підлітків ціннісного ставлення до власного здоров'я. І тому можна впевнено заявити, що саме рекреаційно-туристична діяльність займає особливе місце у формуванні здорової особистості. У першу чергу вона покликана сприяти вихованню та освіті підростаючого покоління засобами туристсько-краєзнавчої діяльності, формуванню всебічно розвиненої особистості. Дуже важливою особливістю є медико-біологічна функція, яка полягає в оздоровленні молоді та в стимулюванні цінити власне здоров'я. Саме розумна організація туристсько-краєзнавчої діяльності, як стверджує ряд авторів [1, 3, 4], може зробити помітний внесок у вирішення цієї проблеми.

Оскільки одне з основних завдань системи освіти полягає в тому, аби разом з розвитком у школярів пізнавального становлення до світу сприяти розвитку ціннісного відношення до найважливіших сторін дійсності. У педагогічній науці на сьогодні немає вичерпної відповіді на питання про ефективні щляхи виховання ціннісних стосунків школярів в соціокультурних умовах, що змінилися, проте склалися необхідні наукові передумови для розробки теоретичних основ цього процесу. Тому тема зміцнення здоров'я школярів вже не один рік є предметом обговорення лікарів, педагогів і психологів. Сьогодні школа стикається з серйозною проблемою: з одного боку, труднощі в навчанні дітей, пов'язані з підвищенням вимог освітніх програм і їх складністю, з іншого – стан здоров'я, який постійно погіршується, що перешкоджає учням в опануванні освітніх завдань в різних областях наукового знання. Це спонукає нас до поглибленого вивчення цієї проблеми.

Мета дослідження – проаналізувати літературні джерела та узагальнити досвід науковців щодо значення туристсько-краєзнавчої роботи, щодо формування у старших підлітків ціннісного ставлення до власного здоров'я.

Поставлена мета передбачає виконання таких завдань:

1. Визначити місце туристсько-краєзнавчої роботи в системі формування у старших підлітків ціннісного ставлення до власного здоров'я.

2. Проаналізувати особливості специфіки взаємозв'язку туристсько-краєзнавчої роботи з ціннісною системою та зоровим способом життя.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

При розгляді чинників виховання ціннісних стосунків особи ми спиралися на науковців, що працюють у сфері психології і педагогіки класифікації чинників розвитку і виховання особи, висновки вчених стосовно чинників розвитку ціннісної сфери людини (Н.В. Бордовська, В.А. Лабунська, А.В. Мудрік, В.С. Собкін, В.Е. Чудновський, А.В. Шаріков, М.С. Яніцкий і ін.). Конкретизація чинників стосовно цієї проблеми об'єднала (державу, сім'ю, школу, шкільний клас та ін.), що породжується культивованими в ній цінностями, тобто це «світ цінностей», у який «занурені» члени тієї або іншої групи і який вони самі створюють в процесі свого життя.

Вивчення і аналіз літературних джерел засвідчують, що проблема формування в старших підлітків ціннісного ставлення до власного здоров'я завжди викликала підвищений інтерес науковців, методистів, педагогів. Оскільки людина як особа визначається системою його стосунків зі світом. Особливе місце в цій системі належить ціннісним стосункам, які мають соціально-історичну, культурну обумовленість і пов'язані з діяльністю людини по усвідомленню значення певних явищ дійсності для себе як суб'єкта [2].

Формування ціннісного ставлення обумовлене характером ідеалів школярів, промовців як «моделі належного»; що притягує сьогодення до майбутнього; ціннісного орієнтиру при визначенні особою системи ціннісних стосунків до світу та самої себе. Ідеал дозволяє упорядкувати різнобічність стосунки школяра зі світом. Ціннісне ставлення має актуальну сторону, що виявляється в діяльності (її прийнято називати ціннісною орієнтацією), і потенційну, яка часто недостатньо усвідомлюється самою людиною і не виявляється в діяльності. Враховуючи, що сукупність ціннісних орієнтацій характеризує спрямованість особи, взаємозв'язок даних понять набирає такого вигляду: ідеал ? ціннісне відношення ? ціннісні орієнтації ? спрямованість особі [3].

Школа, на нашу думку, є не від'ємною частиною виховання особистості та її ціннісної системи. Реалізація шкільної програми дозволяє педагогу акцентовано впливати на формування особистості підлітків.

Широке різноманіття форм, методів, засобів дозволяє виховувати в старших підлітків особливе ставлення до здоров'я, яке виражається в осмисленні його цінності, а також у позитивно-емоційному прагненні до його зміцнення та вдосконалення. Ставлення до здоров'я як до цінності обумовлює формування ціннісної установки на зміцнення та вдосконалення особистого та суспільного здоров'я, тобто включення особистості в оздоровчу діяльність, та усвідомлення того, що здоров'я людини є найвищою цінністю. Формування ціннісних орієнтацій старших підлітків на здоровий спосіб життя досліджувала С.В. Лапаєнко. Нею визначено й обґрунтовано педагогічні умови, що сприяють формуванню цих орієнтації в старших підлітків, експериментально перевірено їх ефективність, розроблені методики, які активізують в учнів процеси самовиховання та усвідомлення здоров'я як життєво важливої цінності. За її визначенням, "ціннісні орієнтації особистості на здоровий спосіб життя - це психологічна спрямованість на розумну організацію власного життя, єдність фізичних, психічних і духовних функцій, що максимальною мірою зберігає і зміцнює здоров'я і є основною умовою забезпечення нормального розвитку, продуктивної життєдіяльності людини в гармонії з суспільством і природою" [3]. Велику допомогу у формуванні світогляду кожної особистості, вихованні поваги і активного захисту природних багатств надає туристсько-краєзнавча робота. Оскільки туристична діяльність проводиться більшою частиною в колективі, коли одне залежить від іншого і в обов'язковому порядку вимагається повна віддача, уважне відношення один до одного, коли особисті інтереси не можна ставити вище інтересів колективу, і все це формує такі риси характеру, як воля, витримка, самостійність, рішучість і готовність прийти на допомогу. Успіх виховання ціннісного ставлення до власного здоров'я залежить від того, наскільки глибоким було переживання і настільки великий ступінь складності в даному туристичному поході [1, 4].

Регулярна туристична діяльність і участь у туристичних змаганнях є ефективною компенсацією праці, викликає в людини радість життя, сприяє загартуванню і зміцненню здоров'я, а також збільшує фізичну життєдіяльність організму. Розглядаючи цю проблему детальніше, звертаємо увагу на те, що під туризмом розуміють не тільки теорію і практику різного роду походів, сходження на гори і подорожі з метою спортивного суперництва, активного відпочинку, освіти і виховання, а й є проявлення здорового способу життя, розвитку, вдосконалення та збереження фізичної працездатності і всебічної підготовки підростаючого покоління. У туристичній діяльності в центрі уваги знаходяться різні форми планомірних і організованих туристичних походів. Крім того, туризм пов'язаний з культурними цінностями та ціннісною сферою загалом. Особливо важливе значення туризму полягає в організації дозвілля для молоді.

ВИСНОВКИ

Проаналізувавши літературні джерела, ми дійшли висновку, що сьогодення відзначається необхідністю розширеного, детальнішого вивчення та розкриття такої проблеми, як формування ціннісного ставлення

до власного здоров'я в процесі туристсько-краєзнавчої роботи, сучасні науковці недостатньо уваги приділяють цьому питанню, оскільки розглядають лише складові цієї проблеми окремо і ніяк не пов'язують їх між собою, але необхідність розкриття та поєднання таких складових даної проблеми як "цінність", "здоровий спосіб життя" та "туристсько-краєзнавча робота" є невід'ємною необхідністю.

ЛІТЕРАТУРА

1. Коробейников Н.К. Физическое воспитание / Коробейников Н.К., Михив А.А., Николенко И.Г. – М., 1984. – 316 с.
2. Колотуха О.В. Дитячо-юнацький туризм в Україні як тереторіальна соціально-економічна система: проблеми та перспективи розвитку: Автореферат дис. …. канд. пед. наук. – К., 2005. – 21 с.
3. Лапаєнко С.В. Формування ціннісних орієнтацій старших підлітків на здоровий спосіб життя: Автореферат дис. ... канд. пед. наук. – К., 2000. – 19 с.
4. Фізкультура и спорт. Малая енциклопедія. – М., 1982. – С. 340-346.

УДК 378.937:796

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО ВИКОРИСТАННЯ РУХЛИВИХ І НАЦІОНАЛЬНИХ ІГОР У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Гальченко Л.В., викладач

Запорізький національний університет

У статті наводяться результати аналізу науково-педагогічної літератури та анкетування студентів вищих навчальних закладів щодо актуальності підготовки майбутніх учителів фізичної культури до використання рухливих і національних ігор у професійній діяльності.

Ключові слова: вчитель фізичної культури, професійна підготовка, майбутній учитель фізичної культури, рухливі і національні ігри.

Гальченко Л.В. НЕКОТОРЫЕ АСПЕКТЫ ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ ФИЗИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ К ИСПОЛЬЗОВАНИЮ ПОДВИЖНЫХ И НАЦИОНАЛЬНЫХ ИГР В ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ / Запорожский национальный университет, Украина.

В статье приводятся результаты анализа научно-педагогической литературы и анкетирование студентов высших учебных заведений относительно актуальности подготовки будущих учителей физической культуры к использованию подвижных и национальных игр в профессиональной деятельности.

Ключевые слова: учитель физической культуры,профессиональная подготовка, будущий учитель физической культуры, подвижные и национальные игры.

Galchenko L.V. THE ACTUAL ASPECTS OF TRAINING OF FUTURE TEACHERS OF PHYSICAL CULTURE FOR THE USAGE OF ACTIVE AND NATIONAL GAMES IN THEIR PROFESSIONAL ACTIVITY/ Zaporizhzhya national university, Ukraine.

The results of the analysis of the research and educational literature and questionnaires of the students of higher educational establishments the actuality of training of future teachers of physical culture to use the mobile and national games in professional activity.

Key words: teacher of physical culture, professional training, future teacher of physical culture, active and national games.

ВСТУП

Вищий педагогічний заклад покликаний виховати професіоналів, здатних оцінити власний розвиток, самостійно активізувати свої кращі якості, використовувати рефлексивний досвід для розв'язання професійних і особистісних завдань, здійснювати самоактуалізацію протягом усього життя. Завдання полягає в тому, щоб будувати освіту як систему самопроектування, плекання, вирощування людини, сходження її до культури. В ідеалі людина в межах освіти повинна стати на шлях освіти самої себе, свідомого і відповідального вибору тих способів мислення і дії, які сприятимуть збереженню життя, культури, природи [1].

Поняття «професійна підготовка» містить у собі «…сукупність загальних і спеціальних компетенцій, що забезпечують успішну роботу з певної спеціальності …» [2].